

Opening Performance Orchestra:

Hra na hudbu, hra na posluchače

Text: Petr Ferenc

„Svět je jen nekonečné množství střepů, těch, které již vznikly, a těch, které teprve vzniknou.“ Tak zní krédo anonymního spolku Opening Performance Orchestra, čerstvého objevu na české postindustriální scéně.

I když... než jejich aktivita vykristalizovala v přepršku viditelných a slyšitelných audio a videonosičů, procházeli členové Opening Performance Orchestra, skrývající se za iniciálami fs, jsm, jst, ld, pk, ps a rd, dlouholetou fází „duchovního zrání“ a ne-činné přípravy ke zvukové erupci, již předcházela poslech a sbírání hudby od Karlheinz Stockhausena po extrémní japonský noise (CCCC, Masonna). Od roku 2005 začaly vycházet CDR nosiče a proběhlo několik koncertů, například na Industriálních festivalech v Praze a Wrocławu. Všechna tato zhmotnění se odehrávají u příležitosti významných životních událostí členů souboru. Debutové CDR *Jack's Flat* bylo například pořízeno při „uvedení nového bytu do provozu“, další nahrávky skupiny pocházejí z jiných kolaudací či „zvukových testů“ nájemné zkušebny.

Ale pozor, nejedná se jen o obyčejný záznam souboru improvizujícího na daném místě. Na koncertech skupiny také nemusíme tušit nic zlého, pokud jsme zvyklí na noise vyráběný na scéně obsluhou počítačů – zaujmout může to, že i když na pódiu sedí jen dva nebo tři lidé, ostatní jsou koncertu účastní například coby spoluautoři koncepce, videa či jen tím, že jsou, zcela nenápadní a tiší, na místě... Podíváme-li se na seznam použitých instrumentů na obalech některých alb, najdeme položky svědčící o tak trochu rituálním aspektu tvorby: hlasy, kroky, oheň, elektroniku, dech ale i tajemně znějící „navigaci“ a „manipulaci“. A po vložení CD do přehrávače nás patrně odhodí ke zdi vlna neartikulovaného hluku, který se vyvalí bez upozornění a potrvá celou délku alba. Ryk chyb digitálního záznamu, jak jej můžeme znát třeba z manipulovaných kompaktních disků japonského skladatele Yasunaa Tonea, tvořícího období „broken music“ pro cédéčka. Jakýkoli noise nejhrubšího zrna, kterým se hudebníci po celém světě snaží dosáhnout maximálního extrému výrazu, je stále promyšleným kompozičním či improvizátorským vyjádřením a lze jej hodnotit hudebními kritérii. Ne tak zrnitý, prskající ryk linoucí se z desek Opening Performance Orchestra. Ne že by improvizovali tak divoce, kolektivně nahraná hudba je jim však jen východiskem k destruktivní remixové práci: analogová data získaná z prvotních nahrávek jsou s odchylkami převedena do digitálních a výsledný zvuk je záznamem takto vygenerované „chyby“. Soubor svému přístupu říká *fraction music* – hudba střepů. Opravdu, první vizuální dojem, který mi Opening Performance Orchestra svým zvukem zprostředkovali, byla pavučina bílých prasklin na nevysypané tabuli rozbitého skla (něco podobného jsem psal v minulém čísle v recenzi alba japonského noise projektu Government Alpha; však se OPO k estetice Hiroshiho Hasegawy hrdě hlásí a také ho svým hrubým způsobem remixovali na CD *Inspirum Primum*).

„Žádné melodie, žádné rytmy, žádné harmonie – to je *fraction music*,“ říkají na svých internetových stránkách a svou koncepci vysvětlují v následujících pěti bodech:

FRACTION MUSIC

- vzniká jako reakce na současný způsob práce s hudebním materiálem, kdy je analogový zvuk nahrazen zvukem digitálním
- tento převod analogového signálu do digitální formy je záměrně upřednostněn před hudebním obsahem
- původní hudební či zvukový materiál je v uměle vytvořených zvukových digitálních mapách záměrně destruován a nahrazován novými zvukovými strukturami
- vzniká nečitelnost těchto zvukových struktur otevírá nové prostory vyznačující se téměř absolutní absencí již zažitých hudebních i zvukových postupů
- tyto nové prostory jsou obtížně uchopitelné a jejich půvab spočívá především v přímé konfrontaci s osobním přístupem posluchače

Poslední z pěti bodů je klíčový – konceptuální umění je často hrou a někdy i dosti pofouchlou. Zvuk Opening Performance Orchestra je možné považovat za hudbu jako každou jinou. Soubor nás k tomu ostatně vybízí tím, že koncertuje a vydává alba, na nichž jsou označeny názvy či stopáže skladeb. To, že všechny znějí víceméně stejně, zjistíme až při poslechu několika různých (pochlubím se rekordem: čtyři alba v kuse). Vždy se jedná o jednotlou masu hluku, jejíž drobné změny v zadních plánech jsou stěžejně pozorovatelné. Tato masa je někdy rozdělena na stejně dlouhé tracky (šest desetiminutových apod.), jinde podle neodhadnutelného klíče třeba na dvacet krátkých. V jejich plynulých přechodech můžeme hledat zvukové změny a, možná je to přání otcem myšlenky, tu a tam opravdu nějakou slyšíme. Co na to posluchač-sběratel? Přiznám se, Opening Performance Orchestra překvapivě zaútočili na mé shromažďovatelské choutky, za což může nejen bizarnost a jistá zbytečnost opakování (máte-li jedno CD, máte – co se zvuku týče – vlastně všechny a zdaleka to neřikám jako bonmot, který se používá při hodnocení hudebníků tyjících z podstaty), které tuto touhu dělají o to perverznější neb neúčelovou, ale také pozoruhodná výtvarná složka prezentace skupiny.

FRACTION VISUALS

Manipulace, které lze provozovat při převodu analogového zvukového signálu na digitální, Opening Performance Orchestra úspěšně aplikují i na obrazové informace a velmi šikovně tak doplňují svůj znepokojivý hudební projev zcela kontrastním vizuálním doprovodem – rozostřené záběry v teplých barvách tu více, tu méně odhalují svůj původ. Voda na obalu *Evenfall – Down Afterblak* je snadno rozpoznatelná, je-li ale na obálce dvacetiminutového CD *Inspirum Primum* opravdu modré nebe, zůstává otázkou. Jisté je, že málokterá skupina má svou vizuální prezentaci tak dotáženou jako Opening Performance Orchestra. Manipulací procházejí i jejich koncertní fotografie, rozmazaný svět jasných barev je všeobjímající. Myslím, že vydání DVD je v případě této skupiny jen otázkou času.